

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
13/19. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2019. február 14.

A C-630/17. sz. ügyben hozott ítélet
Anica Milivojević kontra Raiffeisenbank St. Stefan-Jagerberg-Wolfsberg
eGen

Egy nemzeti törvény nem rendelkezhet visszaható hatályú, általános és automatikus szabály útján olyan külföldi hitelezőkkel kötött hitelszerződések semmisségéről, amelyeknek nem volt engedélyük hitelszolgáltatások nyújtására e tagállamban

A nemzeti bíróság hatásköre annak meghatározására, hogy a kettős célú hitel adósa fogyasztónak minősül-e

Anica Milivojević, horvát állampolgár, 2007-ben az ausztriai székhelyű Raiffeisenbankkal egyszeri 47 000 euró összegű hitelre vonatkozó szerződést kötött otthonában végzendő felújítási munkák, közelebbről bérbeadásra szánt apartmanok kialakítása céljából. A kölcsönszerződést egy horvátországi közvetítő segítségével kötötték meg, és e szerződés vagylagos joghatóságot kikötő megállapodást tartalmazott az osztrák bíróságok, illetve a horvát bíróságok javára. A kölcsön visszafizetésének biztosítékaul A. Milivojević aláírt továbbá egy, az e szerződésből eredő jelzálogjog alapítására vonatkozó közjegyzői okiratot, amely jelzálogjog ezt követően bejegyzésre került a horvát ingatlan-nyilvántartásba.

2015-ben A. Milivojević az Općinski sud u Rijeci (fiumei városi bíróság, Horvátország) előtt kérelmet nyújtott be a Raiffeisenbank ellen, amellyel a hitelszerződés és a közjegyzői okirat semmisségének megállapítását, valamint a jelzálogjog ingatlan-nyilvántartásból való törlését kérte. Míg a Raiffeisenbank azt állítja, hogy e szerződést Ausztriában kötötték, A. Milivojević kijelenti, hogy a szerződéskötés helyszíne Horvátország volt.

2017. július 14-én hatályba lépett egy olyan, az alapügy tekintetében esetlegesen alkalmazandó nemzeti törvény, amely azon hitelszerződések visszaható hatályú semmisségét írja elő, amelyeket Horvátországban olyan külföldi hitelezővel kötöttek, amely nem rendelkezik az előírt, horvát hatóságok által kiadott engedélyekkel vagy jogosítványokkal. Az Općinski sud u Rijeci (fiumei városi bíróság) úgy véli egyrészt, hogy ha bebizonyosodik, hogy a szóban forgó szerződést Horvátországban kötötték, az immár semmisnek minősülhet, másrészt hogy e szabályozás sértheti a Raiffeisenbank pénzügyi szolgáltatások nyújtására vonatkozó szabadságát. Az Općinski sud u Rijeci (fiumei városi bíróság) a Bírósághoz lényegében egyrészt annak tárgyában fordul kérdéssel, hogy a fentiek ellentétesek-e a szolgáltatásnyújtás uniós belső piacon megvalósuló szabadságával, másrészt, a joghatóságról szóló rendelet¹ rendelkezéseinek fényében, az alapügy elbírálására vonatkozó joghatóságához kötődő számos aspektus tárgyában. A kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ továbbá, hogy a szóban forgó szerződés minősülhet-e „fogyasztóval kötött szerződésnek”, és az alapügy az ingatlanon fennálló dologi jog tárgyában előírt kizárólagos joghatósági szabályok hatálya alá tartozik-e.

A mai napon kihirdetett ítéletében a Bíróság megállapítja saját hatáskörét a 2017. július 14-i törvény a szolgáltatásnyújtás szabadságával való összeegyeztethetőségének vizsgálatára vonatkozóan. E tekintetben, jóllehet Horvátország azt állítja, hogy az uniós jog nem alkalmazható a szóban forgó szerződésre, mert azt Horvátország Unióhoz való csatlakozását megelőzően kötötték, ezen érvnek nem adható hely, mert a szerződés ezen időpontot követően továbbra is joghatásokat vált ki. Ezenkívül, amint az Horvátország csatlakozási szerződéséből következik, az eredeti szerződések rendelkezései csatlakozásától kezdve kötik a Horvátországot, rendeltetésük

¹ A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 351., 1. o.).

szerint tehát azokat alkalmazni kell az ezen időpontot megelőzően keletkezett helyzetek jövőbeli hatásaira is.

Ezt követően a Bíróság a szolgáltatásnyújtás szabadságával kapcsolatban emlékeztet arra, hogy ez az elv megköveteli a más tagállamban letelepedett szolgáltatóval szemben az állampolgársága alapján alkalmazott minden hátrányos megkülönböztetés eltörlését, valamint minden korlátozás megszüntetését is, amennyiben az akadályozza, zavarja vagy kevésbé vonzóvá teszi a másik tagállamban letelepedett szolgáltató tevékenységeit.

A Bíróság megjegyzi, hogy a horvát jogrendben az engedély nélküli hitelezővel kötött hitelszerződések semmisségéről rendelkezik egyrészt a nemzetközi jellemzőkkel rendelkező hitelszerződések semmisségéről szóló 2017. július 14-i törvény, másrészt a fogyasztói hitelről szóló 2015. szeptember 30-i törvény. A Bíróság, megállapítva, hogy a 2013. július 1-jétől, azaz Horvátország Unióhoz való csatlakozásának időpontjától a 2015. szeptember 30-ig terjedő időszak tekintetében az említett semmisség kizárólag az olyan engedély nélküli hitelezőkkel kötött hitelszerződésekre vonatkozik, amelyek székhelye Horvátországon kívül található, úgy ítéli meg, hogy ezen időszak tekintetében a horvát jog közvetlen hátrányos megkülönböztetést alkalmazott a Horvátországon kívüli székhellyel rendelkező hitelezőkkel szemben. Mivel ezen időponttól kezdve a semmisségi rendszer különbségtétel nélkül alkalmazandó valamennyi, engedély nélküli hitelezőre, a 2017. július 14-i törvény a szolgáltatásnyújtás szabadsága gyakorlásának korlátozását tartalmazza.

A Bíróság ezt követően, a 2013. július 1-jétől 2015. szeptember 30-ig terjedő időszak tekintetében, azt vizsgálja, hogy a nemzeti törvényt igazolhatják-e közrendi, közbiztonsági és közegészségi okok, és kiemeli, hogy az ilyen igazolás feltétele a társadalom alapvető érdekét veszélyeztető, valóságos és kellően komoly veszély fennállása, mivel gazdasági jellegű megfontolások semmi esetre nem igazolhatják a szolgáltatásnyújtás szabadságától való eltérést.

Azon időszak tekintetében, amelyben a szóban forgó hitelszerződések semmisségi rendszere különbségtétel nélkül alkalmazandó volt, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy e rendszer a szolgáltatásnyújtás szabadságának korlátozását tartalmazza. Noha a Bíróság megállapította, hogy a jelen ügyben hivatkozott, közérdeken alapuló kényszerítő okok szerepelnek a Bíróság ítélkezési gyakorlata által már elismert okok sorában, arra a következtetésre jutott, hogy e rendszer nyilvánvalóan meghaladja az általa követett célok eléréséhez szükséges mértéket.

A joghatósággal kapcsolatban a Bíróság emlékeztet arra, hogy a joghatóságról szóló rendelet rendszerében azon tagállam bíróságainak joghatósága, amelynek területén az alperes lakóhelye található, képezi a főszabályt. Következésképpen az olyan nemzeti szabályozás, amely az ezen általános elvtől eltérő és e rendelet valamely más rendelkezésében elő nem írt joghatósági szabályokat ír elő, ellentétes az említett rendelet által létrehozott rendszerrel.

Azzal kapcsolatban, hogy minősíthető-e „fogyasztóval kötött szerződésnek” az olyan hitelszerződés, amelyet az adós a lakóhelyéül szolgáló ingatlanán főként turistaszállás-adói szolgáltatás nyújtása érdekében végzendő felújítási munkák céljából kötött, a Bíróság megállapítja, hogy az adós kizárólag akkor hivatkozhat az említett rendelkezésekre, ha az említett szerződésnek e szakmai tevékenységgel való kapcsolata olyan csekély, hogy nyilvánvalóan kitűnik, hogy az említett szerződés alapvetően magáncélokra irányul, aminek vizsgálata a nemzeti bíróság feladata.

Végül, a szóban forgó szerződés és a jelzálogjog alapítására vonatkozó közjegyzői okirat semmissé nyilvánítása iránti kérelmekkel kapcsolatban a Bíróság megállapítja, hogy azok olyan kötelmi jogon alapulnak, amelyre kizárólag a Raiffeisenbankkal szemben lehet hivatkozni. Ezzel szemben, ami a jelzálogjog bejegyzésének ingatlan-nyilvántartásból való törlése iránti kérelmet illeti, meg kell jegyezni, hogy a jelzálogjog dologi jognak minősül, amely *erga omnes* fejt ki joghatóságait, e kérelem elbírálása tehát az ingatlan fekvésének helye szerinti tagállam bíróságának kizárólagos joghatósága alá tartozik.

E körülmények között a Bíróság megállapítja, hogy **az uniós joggal² ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a hitelszerződések és az e szerződéseken alapuló egyéb jogi aktusok megkötésük időpontjáig visszaható hatállyal semmisek, amennyiben azokat egy, a szolgáltatás címzettje szerinti tagállamtól eltérő tagállamban székhellyel rendelkező, olyan hitelezővel kötötték, amely nem rendelkezik minden előírt, az e tagállam illetékes hatóságai által kibocsátott engedéllyel.**

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” □ ☎ (+32) 2 2964106

² Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (HL 2012. C 326., 47. o.) 56. cikke.